ÎN PIAȚA CENTRALĂ

EUGEN DORCESCU

ÎN PIAȚA CENTRALĂ

To the happy few

EDITURA MARINEASA, Timişoara, 2007

ISBN 978 – 973 – 631 – 416 – 2

Cu o prefață
de
Virgil Nemoianu

EUGEN DORCESCU LA MATURITATE

De multă vreme susțin părerea minoritară că literatura română modernă, literatura ultimilor 200 de ani, are ca temelie un subtext religios. Explicația mea este, pe scurt, următoarea. Presiunile unei modernizări pripite şi anorganice intră în conflict (după 1800 sau cam în acea perioadă) cu o tradiție cam trîndavă şi nu prea intens creatoare, ale cărei forme nu se mai potriveau cu cele, în continuă schimbare, ale Vestului pururi exemplar. În aceste condiții, autorii îşi păstrează în sinea lor, şi în structurile lor interioare (uneori inconştient) valori şi imagini ale unui trecut real şi/sau imaginar. Suprafața însă rîvneşte să fie "acceptabilă" unei ere noi. În consecință se constituie astfel lumi ficționale nițel cam bizare dar nu lipsite de interes.

Există fireşte însă şi destui scriitori români care se abțin de la astfel de acrobații estetice, abordînd în mod nemijlocit şi deschis o tematică religioasă. Aceştia nu sunt, categoric, printre cei mai neînsemnati în istoria literaturii române: prozatori, dramaturgi, poeți, eseişti, din trecut şi din prezent. Nu este aici locul potrivit pentru enumerarea lor.

Printre aceştia se numară şi timişoreanul Eugen Dorcescu. Volumele sale, uneori direct inspirate de texte biblice, alteori de lirica subiectivă în toată rotunjimea ei, nu

se sfiesc să includă dimensiunea religioasă a omului alături de anxietățile sau bucuriile lirice inevitabil prezente în orice poezie a lumii.
Cu riscul repetiției spun că Dorcescu trebuie socotit drept unul din cei mai însemnați şi mai valoroşi poeți actuali ai literaturii române, de fapt unul din relativ puținii poeți adevărați care funcționează în ultimele două decenii la Dunăre şi Carpați.

Nu vreau să intru în analize prea detailate. Mă voi mulțumi să pomenesc două unghiuri de lectură. Cel dintîi ține de tradiția locală. Cel puțin prin volumul pe care îl avem în față (probabil că examinarea atentă ne-ar confirma acelaşi lucru şi la unele anterioare), Eugen Dorcescu se dovedeşte principalul continuator actual al lui Ioan Alexandru, decedat prematur. Spun acest lucru bizuindu-mă pe orientarea generală a poeziilor incluse în volum, pe imagistica şi tematica alese, dar chiar pe macro-teme ample care coincid fățiş cu Ioan Alexandru: "Pustia" în primul rînd.

Al doilea este de natură cosmopolită. Nu am cunoştință de poeți sau poete din România care să se apropie atît de limpede şi fără de teamă de discursul literar al unui poet de valoarea şi statura universală precum T. S. Eliot. Atît Eliot cel pesimist şi satiric de la tinerețe se regăseşte în versurile lui Eugen Dorcescu, cît şi cel blînd-trist, cu raze de speranță consolatoare de la maturitate şi senectute. Intenție? Coincidență? Oricum este o înfăptuire vrednică de toată admirația această transpunere a unui poet universal în idiomul literar al altei literaturi. Avem aşadar încă o dată motive să-l lăudăm pe Eugen Dorcescu şi să-i mulțumim.

Virgil Nemoianu, august 2007, Bethesda, MD

PROLOG

Vine seara. Vine
clipa de tihnă.
Vine somnul, vine coşmarul, dar şi
dramul acela divin
de odihnă.
Voi cădea, lin, adânc, în
ghimpatele visuri,
voi pluti, cum se-ntâmplă,
mereu,
în tenebre şi-abisuri.
Dar, alături de-acestea, mi se dă
şi o sfântă uitare.

Domnul revarsă asupră-mi
şi balsam, şi răcoare.
Câteva ceasuri măcar, până
când zorii îmi bat
la fereastră,
cu degetul lor diafan,
de culoare aurie şi-albastră.
Atunci, mă ridic,
şi Domnul, zâmbindu-mi,
mă duce
pe drumul ştiut,
în calvarul ştiut:
un om şi o cruce.

OMUL DIN OGLINDĂ

1

Nimic. Să mă crezi când
îți spun.
Nici năvala,
nici zvonul
de moarte, nici boala,
nici bomba căzută sub
geamuri,
nici gura de tun,
umplând de fiori şi de
sânge
trupuri mici de copii şi
făcându-le pulbere şcoala,
nimic,
nici tigrul, nici leul,
lansați spre gâtlej, în
avânt,
nici cuțitul,
scăldând în salivă şi-n
lacrimi cel din urmă
cuvânt,
nici securea, nici
rânjetul coasei,
oprit în obraz şi pe

dinți lunecând,
nimic din acestea,
fii sigur că nu,
nimic nu se-aseamănă cu
atacul subit al angoasei.

2

Sufletul încearcă
deseori să cuprindă
conturul acela
mişcător din
oglindă.
Să-l cuprindă întreg,
să-l priceapă,
să-l adune, din aer,
din foc, din
pământ şi
din apă,
să-l desprindă de sine,
să-i anuleze prezența,
să-i extragă, din şirul
infinit de solidarități
genuine,
numai şi numai
esența.
Încearcă, dar nimeni şi nimic
nu-l ajută.
Omul acela, conturul
acela, e
sufletul chiar.
Sufletul, în
singurătatea lui
absolută.

3

Uneori, mi
se pare
că ziua e-o stâncă
transparentă de
sare,
ce-apasă

peste a trupului
dezgustătoare
carcasă.
În singurătatea şi-n
povara aceasta
cristalină, străină,
întunericul s-a prefăcut,
perfid,
în lumină,
calea e-ntoarsă,
lumea e-ntoarsă, fiinţa e-ntoarsă,
spre-a face credibilă
ontologica farsă.
Farsa sinistră,
potrivit căreia
aici, pe pământ,
n-am avea parte
de-o moarte ce-i viaţă
şi de-o viaţă ce-i
moarte.

4

Dincolo de ogradă-i
recenta livadă,
ca un nou-venit, ca
un străin, ca un
intrus.
A răsărit acolo,
să nu se mai
vadă
toate câte au fost mai demult
şi-acum nu-s.
Dincolo de livadă-i
Poiana.
Ea este, a fost, şi-a
rămas.
Sufletul îşi opreşte
în pragul ei
goana,
pironit în extaz,
fără glas.
Dincolo-i zăvoiul, e râul,
e cerul, sunt norii, e

soarele roşu şi greu.
Dincolo, dincoace, sunt
noaptea, amiaza şi
zorii.
Şi dincolo – ca şi
dincoace – de toate
acestea
sunt eu.

5

În amiaza toridă,
prăfoasă,
am simțit, dintr-o dată,
că ar fi
foarte bine
să mă opresc, pentru o
clipă măcar,
chiar acolo, pe trotuar,
sub copaci,
lângă mine,
căci, altfel, o să-mi
cadă,
de pe lujerul duhului,
ca o crustă de scrum,
trupul – uscat, istovit, detestat –,
pe asfaltul din stradă.
Am simțit, recunosc,
infinita tristețe
a zilei, a clipei,
a ceea ce am numit,
până ieri – alaltăieri,
tinerețe,
am simțit şi regret, şi
dezgust, şi
oroare,
în singurătatea mea, ce vibra,
infinit,
în umana rumoare.
Apoi, am plecat, mai
departe,
spre locul de unde-mi
trimisese primul
semn fără greş – mă luase în seamă –

iconomul de trupuri,
implacabila
moarte.

6

Soare,
peste livadă, peste
Poiană. Doar la
izvoare,
doar în pădurea rece
şi sumbră,
cresc mari abisuri de
umbră.
Chipul se scaldă
în limfa soarelui,
aurie şi caldă.
Apoi, pas cu pas,
se-nfăşoară
în umbra aceea, mătăsoasă,
uşoară,
şi, în fine, se afundă, cuminte,
lângă sufletul său,
ce i-o luase
înainte.

7

Aici punem punct.
Eul, dezbărat de
umilințele morții, dezbărat de
lumeasca trufie,
se-ntoarce, nici viu, nici
defunct,
la ceea ce-a fost
înainte să fie.
Se-ntoarce la
acel pre-cuvânt
ce transformă
nimicul în
om de pământ
şi informul în formă.
Se-ntoarce – calmă, nevăzută stihie –

la susurul divin, infinit,
revelat lui Ilie.
La susurul în care
cele ascunse se-ascund
şi cele revelate
îşi au rădăcina.
Se întoarce
la acel întuneric profund,
absolut,
la acel întuneric perfect,
care-i însăşi lumina.

8

În portul alb, cu stavile de cretă,
Topit de zări, şi-nvăpăiat de soare,
Vom coborî, cu aripi sclipitoare,
Şi inima zvâcnind, ca o egretă.

Ce leneşi baobabi! Şi ce lumină
În marea leşioasă se destramă!
Peste amurg curg nouri de aramă –
Tu plângi în vis. Catargele se-nclină…

9

Vântul galopează, însorit,
în largul câmpiei,
prin iarba înaltă,
prin grâne,
răvăşeşte tăcutele sălcii
bătrâne,
aruncă plăcuțe de-argint
încreţit
în apele râului,
în curgerea lor viorie.
Vântul ne smulge din
tot ce înseamnă – sau se pretinde –
statornicie.
Sub zbaterea-i
liberă, fără-nceput şi
sfârşit,
ce vie-i uitarea!

Şi amintirea, ce
vie-i!
Sufletul, care dormita, imobil,
s-a trezit.
Aidoma vântului ce
galopează-nsorit
prin delirul
câmpiei.

10

Doamne,
tălpile munților
sunt tălpile Tale.
Iată-mă, vin,
pe o cărare
de spini şi pelin,
desenată-n a plângerii vale.
Încă sunt viu,
am trupul de lut şi
privirea sărată.
Vântul morții mă poartă,
ca pe-un bulgăre-fiu
către muntele-tată.
Duh arzând, renăscut,
şi uitucă țărână,
cum am fost
la-nceput,
sub a Domnului talpă,
în a Domnului
mână.

11

Dintre toate-amintirile,
una
îmi răsare, acum, în
plină conştiință :
luna –
semn heraldic de moarte,
semn astral de
ființă.
Luneca,

deopotrivă,
în apele negre de
sus
şi în ochiul izvorului.
Lină derivă,
de la răsărit la
apus,
pe corabia
norului.
Luna, astru cețos,
punct celest de-ntâlnire,
între ființa de sus
şi ființa de jos,
în aceeaşi privire.

12

Nucul bătrân
din adâncul
grădinii,
îmbrăcat în
mireasmă de
fân
şi-n hlamida
luminii,
a rămas cum
a fost
şi a fost precum
este:
pentru micile ființe de
lut adăpost,
treaptă spre marile-ntinderi
celeste.
Încât
sufletul, care-i păstrează
amintirea întreagă,
se zbate-ntre carne şi duh,
între dor şi uitare,
ne-ştiind
ce s-aleagă.

13

Venind dinspre nesfârşitele zări,
dinspre munți,
dinspre infinitul cel
mare,
sufletul survolează
dealuri, câmpii,
râuri, desenate, în
zigzaguri,
de soare,
trece
peste astrale
păduri,
peste crânguri şi
vii, peste
drumuri, peste cetăți,
peste sate,
trece, ca un
vultur de-azur,
şi le absoarbe, în
oglinda-i planată,
pe toate.
În fine,
după o atât de
fantastică goană,
ajunge şi-aici,
lângă Pârâu,
lângă nuci şi
salcâmi, în
multicolora,
înmiresmata Poiană.
Ajunge aici,
în spațiul cald,
familiar, cunoscut,
unde, într-o parte, respiră
zăvoiul,
în cealaltă răsar din abis
livada şi casa.
Şi unde, în mijloc, se
află chiar el,
sufletul chiar,
infinitul cel mic,
în care sălăşluieşte,
cu ghearele ei
oțelite,
angoasa.

14

Dimineața
- n-ai de ce să te miri –
dimineața
e un joc luminos de
priviri.
Raza lor,
străbătând văzduh şi
pământ,
le scoate din neant, le
animă
pe cele ce sunt.
Iar cele ce sunt se
inventează reciproc
privindu-se doar,
în acest joc,
în care flori şi
copaci, râuri şi
mări, munți şi
păduri
apar şi dispar.
Totul e
cât se poate de limpede,
şi totu-i mister,
îmi spun,
în timp ce înot,
în ochiul imens al
câmpiei,
întors către cer.

15

Aş putea să revin,
uneori,
fie şi-n vis,
în Poiana cu
flori,
mărginită de
nuci, de salcâmi, de
arini,
învelită în rouă şi raze,

mângâiată de
norii amiezii,
senini.
În Poiana ieşită din
spațiu şi timp,
din al vieții
zadarnic tumult.
În Poiana
de-acum, de
demult.
În Poiana cumplită,
încărcată de cumplitele-i
flori,
ce-au văzut cum te naşti,
cum trăieşti
şi cum
mori.

16

Somnul inundă,
în repezi reprize,
plaja conştiinței.
Ritmic pulsează,
dinspre marea profundă.
Somnul, coşmarul
desfăşură alge,
poartă balize,
leagănă monştri, cu
alură cețoasă şi
privirea rotundă.
Lumea e țărmul. Sinele-i
marea.
Conştiința e farul.
Sufletul
navighează, pierdut,
în abisul ființei.
Sufletul
s-a înecat,
precum marinarul,
pe care algele-l sorb şi
monştrii îl desprind
de pe oase, cu
dinții.

În timp ce angoasa, cu
ochii ei de
argint ascuțit,
luminează coşmarul.

17

Dacă ar fi să
gândesc mitologic,
aş zice
că Poiana,
acoperită de rouă
argintie, în zori,
e-o imensă matrice,
matricea unei zeițe
terestre, ce fruntea-şi ascunde,
sub alcov, în apus,
întinzându-şi picioarele
luminoase spre
Munte.
Îşi separă însoritele
coapse,
ce vibrează,
prelung, îndelung,
precum nişte sinapse,
spre-a primi, în
lăcaşul grăuntelui
- al ovulului cosmic – ,
râul, plin de raze şi
nori,
râul – lichidul spermatic
al Muntelui.

18

Râul curge-n
amurg.
Peste anini şi ape, lacrimi
de soare se scurg,
laolaltă cu umbre şi
cețuri uşoare.
Laolaltă cu mari
răbufniri de

răcoare.
Şi, deodată, întreg universu-i
un drum.
Un drum alb, şerpuit,
între râul de-atunci şi
râul de-acum.
Două râuri, ce-nchid,
în meandrele lor,
o vâltoare de vid.
Doar atât. Doar
un drum.
Infinitul e golul acesta,
dintre râul
de-atunci şi
râul de-acum.

19

Rămân cu
mine însumi. Rămân
desprins dintre cuvinte
şi lucruri,
bătrân,
purtând,
prin oraşul canicular, prin
târgul idolatru,
dement,
printre fantomele
lui de
ciment,
purtând, mă întreb, până când,
trupul meu ireal,
sângele meu, care
seamănă tot mai
mult a
pământ.

20

Să ne pregătim de
exod.
Să intrăm în

simbol, în
tipare.
Iată, apocalipticul
miriapod
al ploii ne
calcă-n picioare.
Exodul, desigur,
va fi
de la eul trupesc, înspre
marele Sine.
Vom fi trupuri de
duh, străvezii,
senine uitări
cristaline.
Duhul Însuşi va sta
printre noi,
nimicind orice gând, orice vină.

Pe cât trup, pe
atâta noroi.
Pe cât duh, pe
atâta lumină.

21

Coşuri, cu ofrande şi lumânări,
stau, umăr la umăr, în
întreaga biserică.
Preotul citeşte pomelnicul
morților. Corul
intonează, din umbră,
cântări,
în priveliştea aceasta,
neînchipuit de frumoasă,
eterică.
Afară plouă cețos. Credincioşii
aşteaptă-n pridvor, aşteaptă sub
streaşină, sau
printre morminte.
Împart, apoi, colivă, colaci, cozonaci,
ouă roşii,
spre pomenirea
înruditelor, aşezate-n pământ,
oseminte.

Plouă peste biserica veche, de
lemn, plouă peste ierburi şi
cruci, peste scheletele celor vii, plouă
după o misterioasă măsură.
Copiii mănâncă. Streşinile plâng
hohotind. Şi morţii
surâd, cu pietriş, cu
nisip şi
cu apă în gură.

22

Între cel care-am fost
şi acel
ce voi fi,
e-o durată infimă:
Un mileniu? O zi?
Între cel care sunt
şi acela
ce sunt,
e un spaţiu infim:
cât o urnă-n mormânt.
Doar atât că
nu pier.
Doar atât că
rămân.
Nu voi fi ce voi fi:
Dezgustător şi bătrân.

23

Toamna, rece şi pură,
umple, din
nou,
golul solar
cu brumă şi
bură.
Cad primele
frunze. Şi râul,
în desenul
pietrişului,
în desenul
nisipului,

se scurge, lent
şi amar,
către zarea
obscură.
Cum lunecă
lacrima, prin
crevasele chipului,
desenând
tragicu-i
rictus,
în zigzag, în
zadar,
de la geană,
la gură.

24

Între mine şi
mine
nu-i decât trupul,
mi-a mărturisit
Eremitul.
Această draperie grea,
apăsătoare, confuză,
această masă palpitândă, informă,
această batjocură,
ce-mi umple ochii,
ce-mi umple gura,
ce-mi umple duhul,
exact în clipa
când sunt pe
cale să văd,
când sunt pe
cale să gust,
când sunt pe
cale a înțelege.

25

Prințesa unui vânt de miazăzi
Prea limpede la poartă se opri,
C-un fald răsfrânt în fiecare treaptă.

Dar toate trec. În urma ei şi azi
Se-nvălmăşesc centaurii nomazi.
Şi halebarda zidului aşteaptă.

26

Nimic nu-i mai
adânc, mai
cumplit
decât propria-mi
fiinţă,
mi-a şoptit
Eremitul.
Cândva,
m-am aventurat
în tenebrele ei.
Şi acum, când e mult
prea târziu
să mă-ntorc,
nici n-o pot părăsi,
nici nu-i pot da de
capăt.

27

Acvila. O vedeam, zi
de zi,
din pragul chiliei.
O vedeam cum plutea
a pluti,
deasupra Pustiei.
Trup eram, întru moarte.
Duh eram, vrând să
zboare.
Eram acvila duhului,
pedepsită să-mi
poarte
lutul în gheare.

SUB CERUL PUSTIEI

1

Nu e nimic mai
minunat,
mai sublim,
în lumea creată de
Iah Elohim,
nu e nimic şi
nici nu a fost
vreodată
ceva mai frumos
decât fânul uitat
din Poiana
uitată.
Fânul, greu de
rouă, de
flori,
traversat de raze şi
de triluri, în
zori,
fânul
răsfirat de
zefirul hai-hui,
fânul pur, ne-nceput,
pe al cărui covor
mi s-a părut
a zări,
când şi când,
urma Lui.

2

Lumina,
ca o maree,
inundă casa,
răvăşeşte grădina,
urcă, împreună cu
soarele,

pe râu, până-n munte,
şi săgetează izvoarele.
Apoi, coboară, şi
iarăşi coboară,
avalanşă
infinit de uşoară,
rămânând neclintită, plină,
întreagă,
din zenit până-n
miezul cetății.
Lumina –
substanță
a eternității.

3

În curtea bisericii,
fânul,
unduind înflorit,
clatină
stâlpii de soare ai
sfericei
bolți de azur şi
de platină.
Ca-ntr-o
celestă icoană,
din zare în
zare,
soarele aprinde, în
fiece palmă-a copacilor, în
fiece candelă argintată a
râului,
o lumânare.
Trec, pe sub streaşina
porții,
trec spre altar,
chipuri de duh şi
țărână.
Adierile zefirului
sunt înşişi
morții,
ce ne prind, cu
sfială,
de mână.

4

La rădăcina celor
ce sunt,
de pildă, la
rădăcina zilei
acesteia,
stă, deopotrivă,
primordialul
Cuvânt
şi fiinţa mea,
tremurătoare, firavă,
ca trestia.
La rădăcina celor
ce-au fost
înainte ca toate să fie,
era doar infinit,
fără sens, fără
rost,
şi doar veşnicie.
La rădăcina celor
ce fi-vor curând,
sub divina, dorita,
clemenţă,
e numai neantul
dintr-un mormânt,
clocotind de
absenţă.

5

Totu-i atât de
frumos! şopteşte Eremitul,
în noaptea plină de nisip şi
de stele, privind
cum un braţ nevăzut
leagănă, lin,
cădelniţa lunii.
Sfinţii părinţi ai Pustiei
de mult
s-au mutat, cu totul,
trup şi duh,

lângă Domnul.
N-au uitat nimic în nisipuri,
nici măcar urma
trecerii lor sidefii.
Nu te lăsa amăgit.
Stele şi constelații nu sunt
decât schelete de sfinți, risipite
în lutul văzduhului.

6

Stă Eremitul,
cu fruntea
pe grilajul de
lemn,
de la pronaos.
Stă aşa îndelung,
desenat, în azur, ca
un semn, ca un
subțire însemn,
de închinare şi
de repaus.
Sub cerul infinit şi albastru,
în perspectiva
Poienii,
stă, învelit în
raze de
astru,
pierdut în zumzet, în
roiuri de-albine şi
fluturi, în
mirodenii.
Mâinile Domnului,
verzi, străvezii,
mângâie-ntinderea
plaiului.
Astfel încep,
zi de zi,
diminețile raiului.

7

E atâta lumină!

Toată făptura
Îl aşteaptă pe Domnul
să vină.
Munții, colinele,
Poiana, izvorul,
toate-şi clamează
în limbajul luminii,
nerăbdarea şi
dorul.
Oamenii doar,
covârşiți de lumină,
par gârbove semne,
hieroglife de tină.
Au uitat că sunt
duh,
că în ceruri îşi au
şi Stăpânul şi
casa.
Semne sunt, fără
sens.
Îi rosteşte şi-i
scrie,
cu demonica ei asemie,
angoasa.

8

Coborând spre
Poiană,
zefirul străbate
livada
în goană,
legănând tulpinile
ierbii, tulpinile
florilor,
fisurând, ici şi
colo, umbrele
norilor.
Coboară şi
tu
pe urma zefirilor,
coboară şi tu,
spre Poiana în
care

se plimbă, în zori,
desfătat de
răcoare,
printre pomi fericiți,
Dumnezeul Oştirilor.
Sub cerul genezic, sub
al soarelui sfeşnic,
ce uşor te asameni
prototipului veşnic,
în acest paradis
fără oameni!

9

De mult n-a
mai fost
o toamnă ca
asta.
Soarele şi-a construit
adăpost
în bradul vecin
şi-n zori, zi de
zi,
inundă fereastra.
Cerul e-albastru
şi-adânc,
asemenea mărilor şi
oceanelor calme.
Străzile, aleile curg,
potolit, cu oameni cu
tot, spre abis. Copiii nu
zbiară, nu plâng,
adulții parcă-au uitat
de bătăi şi sudalme.
Totul e clar, luminos,
fără greş.
Fiecare cuvânt, fiecare
privire, fiecare salut, fiecare
atingere…

Domnul arată celor
aleşi
un mic paradis,
un eden virtual,

înainte de stingere.

10

Funigeii
se-anină
în razele soarelui
cald,
tăvălit în
rugină.
Sângele, pasul,
privirea
au, dintr-o dată,
o altă
alură.
Înaintează
ritmic
şi larg,
precum valul oceanului,
ce palpită, sub
nori şi sub cer,
cu țărmul în
gură.
Duhul doar, numai el,
nu-şi schimbă nici
starea,
nici mersul.
Duhul – ax de-argint şi
oțel,
traversând
universul.

11

Vântul
răscoleşte pădurea,
răscoleşte Poiana,
umple,
cu văzduh şi
lumină,
pământul.
Vântul
clatină râul,

vântură marea,
mută, din
nevăzuta lui
temelie,
cuvântul.
Cele ce sunt
îşi modifică, brusc,
aparența.
Dezgolite sub vânt,
cele ce sunt
îşi revelează, ca din
ceață,
esența.
Barierele lumilor cad,
nu-i decât vânt, nu-i
decât suflet,
nu-i decât duh,
din zare în zare.
Acesta e duhul, acesta
e vântul,
pneuma, ruah:
infinit în mişcare.

12

Soare şi nouri. Pe
alocurea, plouă.
Iarba întinde,
până în zare,
marile ei
pavaje de rouă.
Poiana
e-atât de autarhică,
atât de pustie,
încât nimeni, absolut
nimeni,
nu mai poate-n
cuprinderea ei
să-ntârzie.
În afară de
Duhul.
El singur
argintează pârâul,
umbreşte

crucea cărărilor,
umple de sânge
arinii.
Duhul, *Ruah,*
izvorând,
printre stropii de aur,
dinspre amurg,
dinspre grota
luminii.

13

Nu există nici un fel
de-mpăcare
între apă şi foc,
între soare şi mare.
Şi, aidoma, înțelegere
nu-i
între-un stâlp neclintit
de granit
şi zefirul hai-hui.
Nu există acord
între zori şi
amurg,
între clasicul sud
şi romanticul nord.
Un tăios interval
rupe noaptea de zi,
rupe-un mal de alt
mal.
Toate cele ce sunt
se împart, ne-mpăcat,
între cer şi
pământ,
între lut şi văzduh.
Moartea doar mediază
între carne şi
duh.

14

Cadaverică, luna
extrage,

din memoria ei
minerală,
filmul străvechi al
Pustiei.
Îl proiectează peste
oraşul dement,
peste târgul ce doarme,
cu bale la gură,
în duhori şi dejecții.
Filmul se derulează, totuşi,
nestingherit,
sub privirea
insomniacilor pneumatofori,
vrăjiți de părinții Pustiei,
de sfinții părinți,
ce trec, se petrec, prin
spațiul real, virtual,
ce vin şi revin,
intangibili şi puri,
aidoma umbrelor
dintre razele
lunii.

15

Eremitul stătea întins, şi acum,
ca în fiece noapte,
pe patul de tortură
al visului.
Sângele
i se prelingea, şerpuind,
se aduna dedesubt,
într-un lac
de-ntuneric.
Când s-a trezit,
l-a împins
pe cel mort,
l-a rostogolit,
de pe stâncă,
l-a zvârlit
în nămolul mormântului.

16

Noapte.
Râul alunecă
peste albe pietrişuri.
Râul de-argint, râul
de lapte,
sub ale lunii priviri, sub
ale stelelor
neclintite tăişuri.
Un tablou, palpitând
undeva-n amintire.

Ceru-ntreg, prins în râu.
Râu-ntreg – în privire.

17

Fânul cosit
aidoma este
pletelor unui
străvechi eremit,
martirizat,
decapitat,
prăbuşit,
din poveste-n
poveste,
până la cel
ce se-ntâmplă să
fie
călător fără țel,
călător
rătăcit,
în, pentru câteva clipe,
reînviata
Pustie.

18

În răcoarea
translucidă
din zori,
sufletul pare
el însuşi un

abis de
lumini şi
răcoare,
în care acum
îndrăzneşti să
cobori,
pe scările râului,
pe-o scară de
soare.
Pe-o scară
de fragezi
fiori.
Abisul
în care
te afli trăind
şi unde,
aidoma umbrei din
apele râului,
mori.

19

Nu este-n univers
un singur univers,
îmi spune Eremitul.
Sunt tot atâtea universuri
câți semeni de-ai noştri,
câți oameni.
Însă numai unul,
unul singur,
există.
Îți voi demonstra
acest lucru, continuă el,
îndreptându-se spre
golul de umbră,
pe care luna-l
săpase
dincolo de nisipuri.
Priveşte, mi-a zis.
Şi, brusc, s-a lansat în
abis,
strângând universul
- universul său –
împrejuru-i,

cum strânge pilotul
o paraşută.

20

Frumosul cer, frumosul
câmp, frumoasa
pădure
şi al mării diamant,
statui, coloane,
frunze de acant,
pastel, delir ştiinţific,
stil înalt
şi alte-asemeni, ce-şi
exhibă rasa,
au rolul, în al
lumilor liant,
de-a înveli-n podoabe
tenebroasa
prăpastie de
beznă şi neant,
unde se-ascunde
vipera gigant,
cu ochi de linx şi
nume sibilant,
aspida insomniilor:
angoasa.

21

Liber, ca
zvâcnetul apei,
când răsare, de sub
piatră, în munţi;
liber, ca norii, când
noaptea aproape-i
şi luna le pune
reci diademe pe fruntţi;
liber, ca drumul
ce şerpuie, alb,
peste câmp, în
amurg;

liber, ca fumul,
desprins, în fuior, din
teluricul burg;
liber, precum un
bătrân eremit,
rupt de lume, de gloată,
răzleţit de propriul grup;
liber şi pur, izbăvit,
ca un duh – în sfârşit –
fără trup.

22

În noaptea de
august,
Eremitul
veghează,
aşezat pe un pat de
ierburi rare, sălbatice,
aşezat la numai un
pas
dincoace – sau
dincolo –
de curgerea timpului.
Câteodată, într-adevăr,
vremea pare un râu,
alteori e friabilă,
e sfărâmicioasă,
precum nisipul.
Eremitul se gândeşte, poate,
la asemănările-acestea,
la inutilitatea, la
arbitrarul lor,
la încercarea lor –
mereu eşuată –
de a salva de
nimicnicie
nimicul.

23

Noaptea, anulând orice
chip, orice sunet,

orice mişcare,
toarnă oceane de vid
în videle lumii
tipare,
lăsând, drept conținut al
imensului gol,
sufletul doar, strâns în
angoasă, şi-n sine,
ca un atol.
Sufletul – singurul
lumii liant.
Sufletul – acest cristal
de neant.

24

Nu voi lăsa
după mine,
a zâmbit Eremitul,
decât pergamentele
stivuite-ntr-un colț
- le-ai văzut -,
sub ferestrele peşterii.
Tu să le iei. Tu,
dublul meu rătăcitor,
pământean,
singurul care
le poate citi
aşa
cum le-aş fi citit
eu însumi,
dacă nu le-aş fi scris.

25

La capătul
însorit al
singurătății
eşti Tu.
La mijlocul
singurătății
Te găsesc doar pe
Tine.

Încă de la pasul dintâi
în ale
pustietății depărtări
genuine,
am ştiut că
Te-ascunzi
în negarea lui Da,
în afirmarea lui Nu.

26

Eremitul doarme
cu fruntea rezemată de
stâncă.
În somnul lui şi-au
făcut apariția
primele semne.
El le citeşte-ndelung,
le descifrează-nțelesul,
zâmbeşte.
Semnele, asemenea unor
ghizi, îl petrec
până-n margini, la
praguri. Apoi,
cineva îl trezeşte
subit,
îl readuce în haos, îl
părăseşte, îl lasă
aşa cum a fost:
cu ochii pierduți
în spirala neantului.

27

Soarele, înfocată caprină,
îşi vibrează petalele pe cerul senin.
Noaptea, luna – floare glacială
de crin –
împrăştie arome de negură
şi polen, şi polei de lumină.
Spre zori, până departe, în poienile
cerului,
stelele, stamine mărunte, clipesc.

A-mbobocit, a-nflorit
solul greu al misterului.
Pământescul s-a revărsat în
ceresc.
În acest univers de zefiri şi
petale,
în acest univers de astrale culori,
moartea însăşi e-o floare
risipită în flori,
distilând primăvara-n
retortele sale.

ÎN PIAȚA CENTRALĂ

1

Există trei niveluri de ființă
Pe verticala fiecărui leat.
Cel mai de jos, elementar şi plat,
E-un fel de somn. E-un vis banal, vegheat
De *raţiune* şi de conştiință.

A doua treaptă, mai anevoioasă,
Atinsă doar de unii, şi având
Ferestre spre niciunde şi nicicând,
Aduce bietul *suflet*, tremurând,
În infinit. Şi omul de pământ,
El, *ha' adham*, departe de Cel Sfânt,
Se umple de teroare şi *angoasă*.

Al treilea şi ultimul nivel,
Cel *revelat*, e mai presus de-aceste
Închipuiri şi-nspăimântări terestre.
Doar duhul se încumetă spre el,
Doar *duhu*-n zboru-i liber către El,
Şoptind, ca ucenicul: Domnul este!

2

În adânc,
pe a sufletului
întunecată spirală,
urmele înaintării în
timp se răsfrâng,
aidoma unor
felinare de smoală,
ce coboară, mereu şi
mereu, şi
se sting,
în pustietatea de
neatins,
infernală.
În pustietatea
matinală,
lividă.
Acolo unde
doarme angoasa, ca
o aspidă.

3

Învelit în
răcoare,
trupul de raze al
lunii
alunecă-n mare.
Învelit în umbre
lichide şi-n
voaluri de sare,
trupul de apă
al mării,
cu luna la mijloc,
alunecă-n
marea cea mare.
În marea ce-a
fost la-nceput,
în marea numită abis,
numită *thehom*
şi care a palpitat şi palpită şi-acum
în abisul din sufletul
ființei de lut
ha' adham,
în bicisnicul

om.

4

Oamenii – eternități
confuze, singurătăți
disperate.
Ei simt, în
adâncul ființei, că
duh au
fost
şi că iarăşi vor fi
volute de duh,
în unica
duhului identitate.
Se privesc şi se
cheamă, din
culoarele vieții lor
separate.
Brațele-ntind,
implorând,
de departe.
Se-amăgesc…
Spațiul solitar al
propriei morți
îi desparte.

5

Soarele
s-a înecat, a murit,
în tulburea
norilor spumă.
Şi iată,
luna-şi ridică, iar,
peste târgu-ațipit,
lampa de brumă.
Stelele – ochi veghetori, de
aspidă –
văd cum case de lut şi
oameni de humă
putrezesc împreună.
Nu focul, ci apa

licăreşte-n pervaz, licăreşte-n
firidă.
În rest,
nimic nou sub soare, nimic
nou sub stele,
nimic nou
sub lună…
Nimic nou, în
miasma alcalină şi-n
lumina acidă.
Nici măcar visul,
pătrunzând până-n
suflet,
cu straiele lui de
cenuşă lichidă.

6

Întind o palmă
fumurie-n
abis,
spre a culege
umbra coşmarului,
alge de vis,
siluete betege.
Mă simt aidoma
unui palid pescar,
pe care zorii
îl surprind lângă mare, pe
ţărm, solitar,
învelit cu apa, cu
pământul, cu norii.
Asemenea unui pescar
ce-şi coboară-n adânc
şi privirea, şi
plasa,
cercetând, aşteptând,
culegând
tot ce-a rodit, peste
noapte,
angoasa.

7

În gang,
un beţiv,
degenerat, decrepit,
duce sticla cu votcă
la gură,
dezvelind,
între dinţii de sus,
halucinant şi subit,
o neagră şi
crenelată spărtură.
Mise en abîme. Prin
gangul întunecat, ne-ngrijit,
decupat în
amiaza de vară,
se scurg,
sub tavanul coclit,
câini leproşi, strigăte,
câte-o boare amară,
damigene şi coşuri,
şi-al beţivilor trib,
zugrăvit
în fantasme de
ceară.
Fantasme ce
pier, precum au venit,
potrivit vârstei, potrivit
sexului, potrivit
rangului.
Iar spărtura aceea dintâi
se desenează pe
chipul căzut în delir,
prăbuşit,
se desenează,
infernală şi
tragică,
asemenea
gangului.

8

Buchete de flori
în formă de
sferă

acoperă piața.
Surâd,
ordonând peisajul anarhic
şi hâd,
rotunjind dimineața
mizeră.
Edificii în formă
de cub
umplu spațiul.
S-ar zice
că strâng şi rezumă,
ca-ntr-o unghiulară, colțuroasă
matrice,
tot ce-i deasupra de
sine,
în sine şi
sub.
Dar tot
ce-i deasupra de
sine, în sine şi sub
nu-i nici cub,
nu-i nici
sferă.
Tot ce-i deasupra de sine,
în sine şi sub
se-adună, confuz şi
anarhic,
greu ca o
lespede,
în dimineața
mizeră.

9

Demonii vin
mai cu seamă-n
amurgul târziu,
când începe să-ți fie
greață de toate.
Atunci, se furişează ei
spre sufletul tău,
împingând înainte, împingând
înspre tine,
icoanele morții.

Te-nconjoară, apoi, te
cuprind în brațele lor,
îți vorbesc îndelung, îți arată,
te conving, pas cu pas,
ce mult se aseamănă ei cu toți
cei din preajmă,
după care,
convinşi că rămâi delirând,
te lasă, duios,
în seama
acestora.

10

Noaptea se
târăşte peste trotuare,
peste cenuşi, se retrage,
furiş, ca
o pisică năpârlită, lehuză;
la discoteci, schelete
şi flăcări se zbat, se
întretaie cu zgomot,
se-amuză;
dimineața – prostituată
boțită, bețivă, tăvălită,
confuză –
revine,
cu soarele – podoabă
modernă, verigă –
sângerându-i în buză.
Revine – cu soare cu tot –
într-o lume de spuză.

11

Vara, necruțătoare,
ucigaşă,
toridă,
varsă văpăi, pe
pământ şi în
apă.
Luna, cu gura tăiată

de sapă,
moare, pe-un
nor de funingini,
lividă.
Curg în abis omeneştile
cete.
Soarele cade şi el,
torţionarul.
Lumea-şi amestecă
scrumul şi jarul.
Ard în amurg
focuri mari de
schelete.

12

Plouă.
Cețos, primitiv,
ca-ntr-o grotă, ca
într-o ruină.
Veacul, morbid,
costeliv,
a fost abandonat,
definitiv,
de lumină.
Până şi trupul
resimte acut
degradarea aceasta.
Palpită,
în timp ce ziua de
ceață şi lut
inundă fereastra.
Odaia e tulbure,
cenuşie şi grea,
asemeni văzduhului.
Străpunsă
în inimă, fără-a şti,
fără-a vrea,
de licărul duhului.

13

Cerul, greu, nemilos,
plin de nouri,
trimite,
către lumea de
jos,
lamele ploii, lame reci
şi subțiri,
ascuțite.
Trupuri de oameni,
râuri, copaci,
făpturile toate
se zvârcolesc în
tină, străpunse,
strivite.
Şi norii – palme
celeste –
coboară
tot mai jos şi
mai jos,
înfigând în
pământ degetele lor,
terminate-n aceste
nenumărate
cuțite.

14

Rănit mortal, soarele,
stropeşte, cu sânge şi
limfă,
copacii, trotuarele,
ezitând, parcă, să-şi mai
arate
chipul, schimonosit de
durere,
peste cetate.
În toamna, ce-a năvălit
pe nesimțite, hoțeşte,
soarele
e-aidoma nouă:
nici nu moare, nici
nu trăieşte.
Are soarta străinului, a
exilatului, sau a

proscrisului.
Se leagănă-n van,
suspendat de
angoasă,
deasupra abisului.

15

Peste tot ce
există,
se prăbuşeşte, în
noapte,
ploaia sinistră.
A pătruns până-n
trup, a
pătruns până-n
sânge, a
pătruns până-n
gând.
Dintr-o zare în
alta,
zac, în apele
somnului,
oameni uzi, de pământ.
Nu tresare
nici unul. Nu
învie
nici unii.

Numai Duhul
se poartă
pe deasupra genunii.

16

Cumplite ploi, cu fruntea lor ridată,
Dragoni lichizi, cețoşi, pedepsitori,
Izbesc în lut, se-nfăşură în nori
Şi prăpădesc sub gheare țara toată.

Pe munți, cad stânci, se zbuciumă păduri,
Puhoaiele tresar din rocă-n rocă.
Iar jos, atâta vezi: Umane guri,

Ce-n mâl şi-n negre ape se sufocă.

Tu, rob viclean! Şi tu, stăpân poltron!
N-ați cunoscut că trebuie să vină
Răsplata pentru merit, pentru vină?
Că, într-o zi, al Judecății Tron
Ne va zvârli-ntre cei care suspină?
Trec monştri uzi prin țara în ruină.
Adâncul. Nimicirea. Abaddon.

17

Luna,
cu privirile ei, rătăcite,
demente,
stă pe marginea norului,
se contemplă în râu.
Râul însuşi
e-asemeni
unui cal fără frâu
ce goneşte-n văzduh
către ţărmuri absente.
Ferigi grele, şi
plopi,
gust de cimbru, de
mentă.
Lunca toată coboară
scări de umbră şi vis.
Râul alb desfăşoară
o spirală-n
abis.
Un retoric abis
şi-o spirală
absentă.

18

Aici se scurge timpul mult mai lent,
Se mişcă dormitând, ca-n diligență.
Absența însăşi nu este absență,
Căci n-a ieşit complet din contingență:
E doar o domolire de accent.
Ființa-i durativă. Se dilată,

Trecând din anotimp în anotimp.
Deplină-n spațiu, se prelinge-n timp
Şi pare că nu piere niciodată.
Eternitatea rustică, atentă
La orice salt anarhic şi brutal,
E-asemeni unei mări de crini şi mentă,
Cu soare şi cu ape de opal.
Cu diligența timpului, absentă,
Dansând, la infinit, pe-acelaşi val.

19

Printre şanțuri şi
gropi,
printre mari utilaje, şi
grămezi de ciment,
a trecut, dintr-o dată,
în oraşul
răscolit şi dement,
a trecut, pe alături,
volatil, indecis,
izvorât din eter,
zămislit din neant şi
din vis,
a trecut,
şi apoi s-a făcut
din văzut,
nevăzut,
a venit, a trecut,
a pierit –
poate-un nor plin de
lacrimi solare,
poate duhul Poienii,
poate-un crâng
înflorit…

20

Luna,
încolăcită reptilă,
lunecă,
în apele mării de sus,
împreună cu-a

stelelor
nenumărată
prăsilă.
Jos, pe pământ,
satul,
cu oamenii lui,
doarme dus,
truditorii-n colibe,
investitorul strategic, în vilă.
Doarme pădurea,
doarme fiecare tufiş,
fiecare drumeag,
fiecare copac.
Dorm munții, cu
fruntea pe nori
de-ametistă.
Toate dorm. Toate tac.
Într-o lumină
de vis,
simbolistă.
Singur râul curge şi
murmură.
Râul ancestral, râul
liric, insomniac.
Cea mai sublimă
făptură
din câte există.

21

Sufletul
e tot atât de subțire,
precum
scara de-azur
rămasă în urma unei
dâre de
fum,
scara de-azur ce leagă
cenuşa
de cer.
Ea, scara de-azur, tainica punte
între neantul de jos şi
celestul mister.
Doar ținta fumului

nimeni n-o ştie.
Fumul nu mai e nici în
lumea de-aici,
nici nu ajunge-n Împărăție.
Fumul
şi de duh, şi de
trup se desparte.
Fumu-i substanța şi
scrumul
amintirilor moarte.

22

Peste cărare,
către Poiană,
vântul de toamnă
trece în
goană.
Peste cărare,
vița de vie
scutură soare.
Ograda-i pustie.
Şerpi mari de
umbră
acoperă casa.
Bolta de vie,
rece şi sumbră,
învăluie inima,
învăluie ființa,
precum angoasa.

23

Soarele a
explodat, fără
zgomot, ca-n
vis,
undeva, lângă
marginea zării.
Schijele flutură,
luminează-n abis

aspida cărării.
Aici e un pas, acolo
e-un pas.
Între ele – abisul.
Nici un semn, nici
un gest, nici
un glas
nu-şi cioplesc, în
tăcere,
înscrisul.
Soarele, trup fără
suflet,
arzând,
în a golului cupă.
Mise en abîme. Figurând
clipa de după…

24

Peste suflet
se lasă, uşor,
vulturul nopții,
cu sufocantul său
zbor.
Se lasă şi-ncepe,
nesătul,
să-l sfâşie,
sprijinindu-şi ghearele-n
materia cărnii,
fremătândă şi
vie.
Sufletul, răspândit
chiar în trup,
dar niciunde,
nicicum,
se târăşte, rănit, către-al
zorilor drum,
se târăşte departe,
mereu mai departe,
singur, în imensul deşert,
dintre
viață şi
moarte.

25

Lumină. Şi soare.
Umblăm ca-ntr-o mare
de-argint,
cu lungi irizări de
culoare.
Nici zgomote nu-s. Au
pierit.
Lumina-i tăcere,
tăcerea-i lumină.
Duhul, în lumea de
jos, rătăcit,
îşi contemplă-ncăperea
de tină.
Acesta-i tabloul, pe
care-l priveşti,
cât e cerul de-nalt,
cât e zarea de largă:
duhul, legat în lanțuri
trupeşti,
trupul şi-l duce, către
cenuşă,
pe a razelor targă.

26

Sufletul,
nevăzutul Icar,
încearcă, tragic,
încearcă, iar,
să zboare, adânc, să
se-ascundă,
fie-n veşnica primăvară
de sus,
fie-n eterica
toamnă profundă.
Dar lestu-i prea greu,
prea cumplit.
Legăturile trupului îl
aduc îndărăt, din
zenit,
îl obligă, iarăşi, a

suferi şi a plânge,
în abisul de carne, în
mocirla de sânge.
Căci otgoanele cu
nici un chip nu se
rup.
Infernul e chiar această
repetată
cădere în
trup.

27

Absența e-o prezență negativă,
E-un gol, o aşteptare, o latență.
E moarte şi viață, deopotrivă –
Chiar Domnul, pentru simțuri, e-o absență.
De neatins fiind, şi nevăzută,
Asociind realități contrare,
Absența naşte jale şi frustrare
Şi-un gând de neputință absolută.
Ne-existând, nu poate să se-ascundă.
Ne-existând, nu-şi neagă evidența.
Egale-i sunt teroarea şi clemența…
Absența e-o prezență mult mai cruntă,
Mai greu de îndurat decât prezența.

EPILOG

Cad porumbei peste
Piața Centrală,
cad primăvăratice ploi
peste străzi, peste piețe.
Oamenii poartă pânze de
soare pe fețe
şi-n suflet un straniu amestec
de-azur şi lentoare letală.
Iarăşi cresc muguri în
ceața podgoriei,
iarăşi cresc ierburi şi flori din
sinistra țărână.

Şi-asemenea ierbii, şi-asemenea frunzei,
urcă, tacit,
din latența, din
țărâna istoriei,
urcă-n priviri, urcă-n
gând şi în sânge,
urcă, în vidul
lăsat de pârjolul ateu,
lumea păgână.
Întâlnim, aşadar, pretutindeni,
aceiaşi străvechi idolatri,
deghizați sub un proaspăt veşmânt,
întâlnim zei citadini şi
zeițe agreste…
Toate aceste-ntrupări iluzorii
îi dau primăverii un aer
dement şi-un zadarnic avânt.
Toate înoată, absente, în
golul imens. Toate par că nu
sunt… Şi ai zice că sunt…

Numai Tatăl nu este.

CUPRINS

Virgil Nemoianu: Eugen Dorcescu la maturitate

Prolog……

Omul din oglindă (1 – 27)…….

Sub cerul Pustiei (1 – 27)……...

În Piața Centrală (1- 27)…….

Epilog……..